

Sygn. akt VIII U 2640/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 marca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR del. Joanna Smycz
Protokolant:	Ewa Gambuś

po rozpoznaniu w dniu 4 marca 2014 r. w Gliwicach

sprawy H. M. (M.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania H. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 18 września 2013 r. **nr** (...) - (...)

- 1) zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje odwołującej H. M. prawo do emerytury począwszy od 30 sierpnia 2013r.;
- 2) zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz odwołującej kwotę 60 zł (sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) SSR del. Joanna Smycz

Sygn. akt. VIII U 2640/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 września 2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonej H. M. prawa do emerytury w niższym wieku w oparciu o art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz.U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227z późn. zm.) w związku z tym, iż nie udowodniła ona 15 – letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach przy pracach wymienionych w wykazie A.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczona domagała się jej zmiany poprzez przyznanie jej prawa do wcześniejszej emerytury. Podniosła, że wykonywała pracę w szczególnych warunkach w okresie od 13 września 1979r. do 30 lipca 1999r. i tym samym spełnia warunki do przyznania prawa do emerytury.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując swoje stanowisko zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji, a dodatkowo podniósł, że do okresów pracy w warunkach szczególnych nie zaliczył odwołującej zatrudnienia w KWK (...) w okresie od 1 stycznia 1993r. do 31 maja 1996r. i od 1 czerwca 1996r. do 31 grudnia 1998r., ponieważ podane w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 22 lutego 2013r. stanowiska pracy nie figurują pod wskazanym działem, pozycją i punktem zarządzenia resortowego, a nadto pracodawca ubezpieczonej poświadczył, że rozpoczęła ona pracę w warunkach szczególnych od 12 października 1981r.

Sąd ustalił co następuje:

Ubezpieczona H. M., urodzona (...) w dniu 19 lipca 2013r. złożyła wniosek o emeryturę w wieku niższym niż 60 lat z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Ubezpieczona 55 lat ukończyła 30 sierpnia 2013r.

Skarżąca, na dzień 1 stycznia 1999r., legitymuje się okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze ponad 20 lat, z tym że wykazała jedynie 8 lat, 2 miesiące i 17 dni okresów pracy w szczególnych warunkach wymienionej w wykazie A.

Ubezpieczona jest członkiem OFE i wniosła o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalny na dochody budżetu państwa.

Po przeanalizowaniu sprawy ZUS wydał zaskarżoną decyzję.

Organ rentowy wydając zaskarżoną decyzję nie uznał za pracę w warunkach szczególnych, pracy wykonywanej w okresie od 1 stycznia 1993r. do 31 maja 1996r. i od 1 czerwca 1996r. do 31 grudnia 1998r. kolejno na stanowiskach wydawca, konserwator lamp górniczych n/p, elektromonter naprawy lamp górniczych n/p w KWK (...), ponieważ podane w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 22 lutego 2013r. stanowiska pracy nie figurują pod wskazanym działem, pozycją i punktem zarządzenia resortowego.

W toku procesu Sąd ustalił, iż w dniu 13 września 1979r. odwołująca podjęła zatrudnienie na Kopalni (...). Została przyjęta na wydział lampowni. W czasie zatrudnienia w KWK (...), w spornym okresie od 13 września 1979r. do 31 grudnia 1998r. ubezpieczona będąc zatrudnioną kolejno na stanowiskach: elektryka na powierzchni od 13 września 1979r. do 21 października 1980 r., konserwatora lamp górniczych na powierzchni od 12 października 1981r. do 23 lutego 1983r. i od 20 stycznia 1986r. do 31 grudnia 1992r., wydawcy, konserwatora lamp górniczych na powierzchni od 1 stycznia 1993r. do 31 maja 1996r. i elektromontera naprawy lamp górniczych na powierzchni od 1 czerwca 1996r. do 31 grudnia 1998r. faktycznie pracowała jako konserwator lamp górniczych na powierzchni, wykonując dokładnie takie same czynności jak od podjęcia zatrudnienia w dniu 13.09.1979r tj. konserwatora lamp górniczych na powierzchni. Ubezpieczona nigdy nie pracowała jako elektryk, nie ma takich uprawnień, od początku -co wynika z zapisu na jej podaniu o pracę, była przyjęta do lampowni i jej zakres obowiązków był stale taki sam aż do grudnia 1998r. Kiedy przyjmowała się do pracy we wrześniu 1979r na tym wydziale pracowali K. K. i D. Z., którzy potwierdzili, że od początku pracy jej stanowiskiem było stanowisko konserwatora lamp górniczych.

Dalej Sąd ustalił, że w spornych okresach zatrudnienia w KWK (...) do obowiązków H. Z. należało wydawanie i konserwacja lamp górniczych. Wydawanie lamp trwało około 15 - 20 minut w czasie dniówki i należało to do obowiązków konserwatora lamp górniczych. Konserwacja polegała na rozkręcaniu i składaniu lamp, ich myciu, dolewaniu i wymianie elektrolitów w akumulatorach i smarowaniu zaworów lamp.

Nadto zgodnie z zaświadczeniem o ukończeniu kursu z dnia 24 kwietnia 1996r., Nr 6/96 ubezpieczona ukończyła kurs „Dla osób zatrudnionych przy konserwacji i naprawie lamp górniczych oraz obsłudze pochłaniaczy ucieczkowych” zorganizowany w okresie od 10 kwietnia 1996r. do 24 kwietnia 1996r. przez Ośrodek (...). Celem kursu było podwyższenie kwalifikacji.

Pracownicy, którzy podwyższali swoje kwalifikacje, w tym ubezpieczona, mieli z tego tytułu wyższe wynagrodzenie i wpisywano im inne nazwy stanowisk pracy celem podwyższenia wynagrodzenia, pomimo iż nadal wykonywali te same obowiązki. I tak podobnie jak ubezpieczonej również D. Z. i E. G. pomimo tego, że stale wykonywały taką samą pracę konserwatora lamp górniczych wpisywano inne nazwy stanowiska.

(dowód: świadectwa pracy k.32,33)

Dodatkowe umiejętności nie wpływały na zmianę miejsca pracy i stanowiska pracy odwołującej.

Pracę wykonywała stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Nie była kierowana do innych prac.

Nadto Sąd ustalił, że ubezpieczona w okresach od 22 października 1980r. do 11 października 1981r. i od 24 lutego 1983r. do 19 stycznia 1986r. korzystała z urlopu wychowawczego.

Powyzszy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie: zeznań odwołującej (zapis rozprawy z dnia 4 marca 2014r. 41 min. 15 sek. – 48 min. 42 sek.), zeznań świadków: K. K., D. Z., S. S., T. G. (zapis rozprawy z dnia 4 marca 2014r. 16 min. 17 sek. – 40 min. 38 sek.), świadectw pracy S. S., D. Z., T. G. oraz zaświadczenia o ukończeniu kursu przez odwołującą dla osób zatrudnionych przy konserwacji i naprawie lamp górniczych (k. 30 – 34 a.s.), a także akt osobowych (koperta – k. 21 a.s.) oraz akt organu rentowego dołączonych do sprawy.

Zebrany materiał dowodowy Sąd uznał za kompletny i wystarczający do poczynienia ustaleń faktycznych oraz na rozstrzygnięcie sprawy. W szczególności Sąd dał w pełni wiarę zeznaniom świadków i wyjaśnieniom ubezpieczonej, gdyż są spójne i wzajemnie się potwierdzają. Należy również podkreślić, że zarówno świadkowie, jak i sama ubezpieczona precyzyjnie i w sposób nie budzący najmniejszej wątpliwości określili charakter pracy odwołującej.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonej, H. M. zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2009r., nr 153, poz. 1227 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1)okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz

2)okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

W zakresie określenia wieku emerytalnego, o którym mowa w art. 32 ust. 1 ww. ustawy, rodzajów prac lub stanowisk oraz warunków, na podstawie których ubezpieczonym przysługuje prawo do emerytury art. 32 ust. 4 odsyła do uregulowań Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz.43 ze zm.).

W myśl § 3 i 4 rozporządzenia, pracownik który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w załączonym do rozporządzenia wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet

2. ma wymagany 20 letni okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z treścią § 2 ust. 1 i 2 ww. rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym akcie prawnym są okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy pracy, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

W wykazie A, stanowiącym załącznik do rozporządzenia, określone zostały prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego. W myśl punktu 13 działu XIV wykazu A określającego prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego, a stanowiącego Załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze do takich prac należy:

„Prace w akumulatorowniach: opróżnianie, oczyszczanie i wymiana stężonego kwasu siarkowego i płyt ołowianych”.

Natomiast jak stanowi § 1, ust 1 i 2 rozporządzenie stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach, wymienione w § 4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia, zwanych dalej "wykazami". Właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalają w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B.

W oparciu o delegację ustawową zostało wydane przez Ministra Górnictwa i Energetyki Zarządzenie nr 17 z dnia 12 sierpnia 1983r. w sprawie określenia stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach (Dz. Urz. WUG z dnia 12 sierpnia 1983 r.), którego Załącznik Nr 1 stanowi wykaz stanowisk pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach uprawniające do niższego wieku emerytalnego, wymienione w Wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983r., Nr 8, poz. 43 ze zm.). Dział XIV tego Załącznika zatytułowany „Prace różne” pod pozycją 13 „Prace w akumulatorowniach: opróżnianie, oczyszczanie i wymiana stężonego kwasu siarkowego i płyt ołowianych”, punkt 4 wymienia: „konserwatora górniczych lamp akumulatorowych”.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie pozostawało ustalenie, czy ubezpieczona spełnia przesłanki do nabycia emerytury wcześniejszej z tytułu pracy w warunkach szczególnych po ukończeniu 55 roku życia.

Warunkiem nabycia uprawnień emerytalnych według art. 184 jest spełnienie przesłanki stażu przed dniem 1 stycznia 1999r. Brak w treści art. 184 przesłanki końcowej daty spełnienia pozostałych warunków nabycia uprawnień emerytalnych (tj. na dzień 31 grudnia 2008r.) powoduje, że ubezpieczeni, którzy w chwili wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych posiadali wymagany okres ubezpieczenia (szczególny i zwykły), mogą realizować prawo do emerytury na starych zasadach po osiągnięciu wieku emerytalnego określonego w art. 32 również po dniu 31 grudnia 2008r. oraz nieprzystąpieniu do OFE albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. Wszystkie przesłanki muszą zostać spełnione łącznie.

Należy podkreślić, że okres zatrudnienia może być zaliczony do pracy w warunkach szczególnych, gdy pracownik faktycznie wykonywał prace objęte wykazem prac uprawniających do wcześniejszej emerytury, pomimo że stanowisko jakie mu formalnie przypisano nie jest wymienione w wykazie. Wymieniony wyżej wykaz A nie określa bowiem stanowisk pracy, ale definiuje rodzaj prac, które są uważane za wykonywane w szczególnych warunkach. Decydujące znaczenie dla zakwalifikowania pracy jako realizowanej w szczególnych warunkach ma nie nazwa zajmowanego stanowiska, ale rodzaj, charakter i warunki pracy.

Rodzaje prac, które należy zaliczyć jako wykonywane w warunkach szczególnych, w wypadku pracowników KWK (...) określają wykazy stanowiące załącznik do zarządzenia nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983r. w sprawie określenia stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach (Dz. Urz. WUG z dnia 12 sierpnia 1983 r.). I tak w dziale XIV, pod pozycją:

- 13 w punkcie 4 wymienione są prace na stanowisku konserwatora górniczych lamp akumulatorowych.

Według oceny Sądu postępowanie dowodowe przeprowadzone w tej konkretnej sprawie wykazało w sposób jednoznaczny, że ubezpieczona H. M. ukończyła 55 rok życia, i na dzień 31 grudnia 1998r. udowodniła łącznie ponad 20 lat okresów składkowych i nieskładkowych, w tym ponad 15 lat pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach. Nie budzi wątpliwości Sądu, że praca ubezpieczonej w KWK (...) od 13 września 1979r. do 21 października 1980r., od 12 października 1981r. do 23 lutego 1983r., od 20 stycznia 1986r. do 31 grudnia 1992r., od 1 stycznia 1993r. do 31 maja 1996r. i od 1 czerwca 1996r. do 31 grudnia 1998r. była faktycznie pracą w warunkach szczególnych określoną w wykazie A, dziale XIV:

- Poz. 13, pkt 4, tj. pracą konserwatora górniczych lamp akumulatorowych.

Organ rentowy nie uwzględnił odwołującej spornych okresów pracy, argumentując że stanowiska pracy nie zostały przez zakład pracy określone ściśle według wykazu tj. działu, pozycji i punktu zarządzenia resortowego.

Trzeba jednak podkreślić, iż w myśl z ugruntowanego już stanowiskiem judykatury i doktryny „sądy pracy i ubezpieczeń społecznych rozpoznając sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych dokonują kontroli zgodności decyzji administracyjnych wydanych w tych sprawach z prawem w trybie odrębnym określonym w kodeksie postępowania cywilnego, w którym to trybie nie obowiązują ograniczenia dowodowe obowiązujące w postępowaniu administracyjnym toczącym się przed organami rentowymi” (vide – wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 12 kwietnia 1996r., sygn. akt III AUr 235/96, Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 1997r., nr 1, poz. 2).

Tak więc w postępowaniu przed sądem ubezpieczeń społecznych mogą być przeprowadzane wszelkie dowody zmierzające do prawidłowego rozstrzygnięcia, w tym zeznania świadków.

Z powyższych przyczyn, Sąd stwierdził, że H. M. z momentem osiągnięcia wieku 55 lat spełnia łącznie wszystkie warunków niezbędne do przyznania emerytury z obniżonego wieku, wynikających z treści art. 184, ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227 ze zmianami), a tym samym jej odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Biorąc wszystkie powyższe względy pod uwagę, Sąd na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł, jak w punkcie pierwszym wyroku. O kosztach orzeczono po myśli art. 98 k.p.c. w związku z § 11 ust 2 i § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.) w punkcie drugim orzeczenia.

SSR (del.) Joanna Smycz